

Geopoliitilised riskid 2024

Riskid ja strateegilised kaalutlused ning mõju Eestile

Andreas Kaju
Juhtivpartner

Kiirenev pööris

Megatrendid:

- Üleminek Ameerika-järgsesse maailma
- Vastastikuste sõltuvuste vähendamine / juhtimine
- Proteksionismi süvenemine, kaubandus kui relv, majandus kui julgeolek

2024 globaalsed riskid, mis võimendavad megatrendide mõjusid:

- (im)migratsioon
- Globaalne kaubandus
- Suur Valimisaasta

ACHTUNG!
SIE VERLASSEN
JETZT
WEST BERLIN

KATRIN
POLITRA

ITS

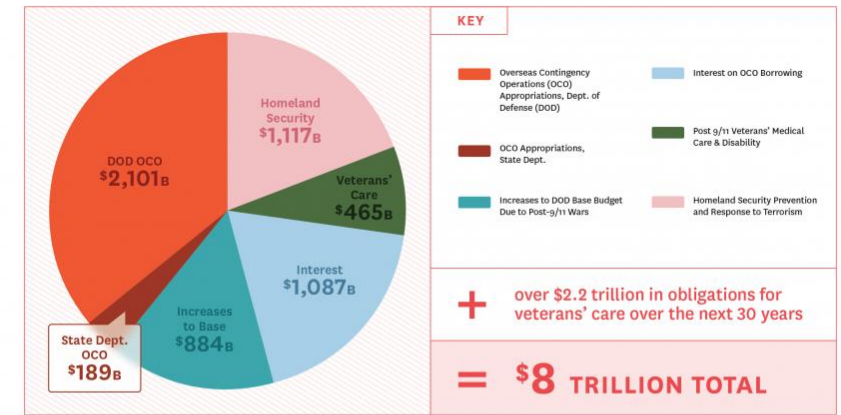

HUMAN COST OF POST-9/11 WARS: DIRECT WAR DEATHS IN MAJOR WAR ZONES, AFGHANISTAN & PAKISTAN (OCT. 2001 – AUG. 2021); IRAQ (MARCH 2003 – MARCH 2023); SYRIA (SEPT. 2014 – MARCH 2023); YEMEN (OCT. 2002-AUG. 2021) AND OTHER POST-9/11 WAR ZONES

	Afghanistan	Pakistan	Iraq	Syria/ISIS	Yemen	Other	Total
U.S. Military	2,324	-	4,599	-	-	130	7,053
U.S. DOD Civilian	6	-	15	-	-	-	21
U.S. Contractors	3,917	90	3,650	19	2	511	8,189
National Military and Police	69,095	9,431	48,337- 52,337	51,483	-	N/A	178,346- 182,346
Other Allied Troops	1,144	-	324	11,000	-	-	12,468
Civilians	46,319	24,099	186,694- 210,038	138,947	12,690	N/A	408,749- 432,093
Opposition Fighters	52,893	32,838	36,806- 43,881	67,065	99,321	N/A	288,923- 295,998
Journalists/ Media Workers	74	87	282	75	33	129	680
Humanitarian/NGO Workers	446	105	64	227	46	8	896
TOTAL	176,218	66,650	280,771- 315,190	268,816	112,092	778	905,325- 939,744
TOTAL (Rounded to Nearest 1,000)	176,000	67,000	281,000- 315,000	269,000	112,000	1,000	905,000- 940,000

HUMAN COSTS The number of people killed directly in the violence of the post-9/11 wars in Afghanistan, Pakistan, Iraq, Syria, Yemen, and elsewhere are estimated here. Several times as many more have been killed as a reverberating effect of the wars — because, for example, of water loss, sewage and other infrastructural issues, and war-related disease. *Posted March 2023. Updated August 2023.*

Estimate of **U.S. Post-9/11 War Spending**, in \$ Billions FY2001–FY2022

UNITED STATES COSTS OF THE POST-9/11 WARS, FY2001-FY2022	
Estimated Congressional Appropriations and Spending in Current Billions of U.S. Dollars, Excluding Future Interest Payments on War Borrowing	
	\$ Billions*
Overseas Contingency Operations (OCO) (War) Appropriations	
Department of Defense (DOD) (Incl. \$42 billion request for FY22)	2,101
State Department/USAID (Incl. \$8 billion request for FY22)	189
Estimated Interest on Borrowing for OCO Spending	1,087
Increases to DOD Base Budget Due to Post-9/11 Wars	884
Post-9/11 Veterans' Medical and Disability Care Through FY22	465
Homeland Security Prevention and Response to Terrorism	1,117
Total War Appropriations and War-Related Spending through FY22	\$5,843
Estimated Future Obligations for Veterans' Care, FY23-FY50	> 2,200
Total War-Related Spending Through FY22 and Estimated Obligations for Veterans' Care through FY50	\$8,043

*Rounded to the nearest billion. Amounts for FY22 are budget requests.

VÕLG

- Viimase 12 kuuga on USA keskvalitsus kulutanud 7% SKPst rohkem kui maksudega kogunud
- 2025 ületab USA riigivõlg 100% SKPst
- Viimase kümnendiga 40% kasvanud
- Kui 90ndatel aitas riigieelarveid tasakaalustada Külma Sõja lõppemine...
- 2025 aegub 3 triljoni dollari jagu füüsilise isiku tulumaksu langetusi
- Endiselt väga suur kaubandusdefitsiit, kuigi Hiina impordi osakaalu on langetatud
- Järgmine president peab tegema otsuseid võla osas ja võib teha otsuseid kaubandusdefitsiidi osas

Samas: USA taganemise tagajärjed

▶ JAKE SULLIVAN | U.S. NATL SECURITY ADVISOR

FLASHBACK: SULLIVAN CLAIMED MIDDLE EAST
"QUIETER TODAY" THAN IT WAS TWO DECADES AGO

Megatrendid: deriskimine ja geopoliitika

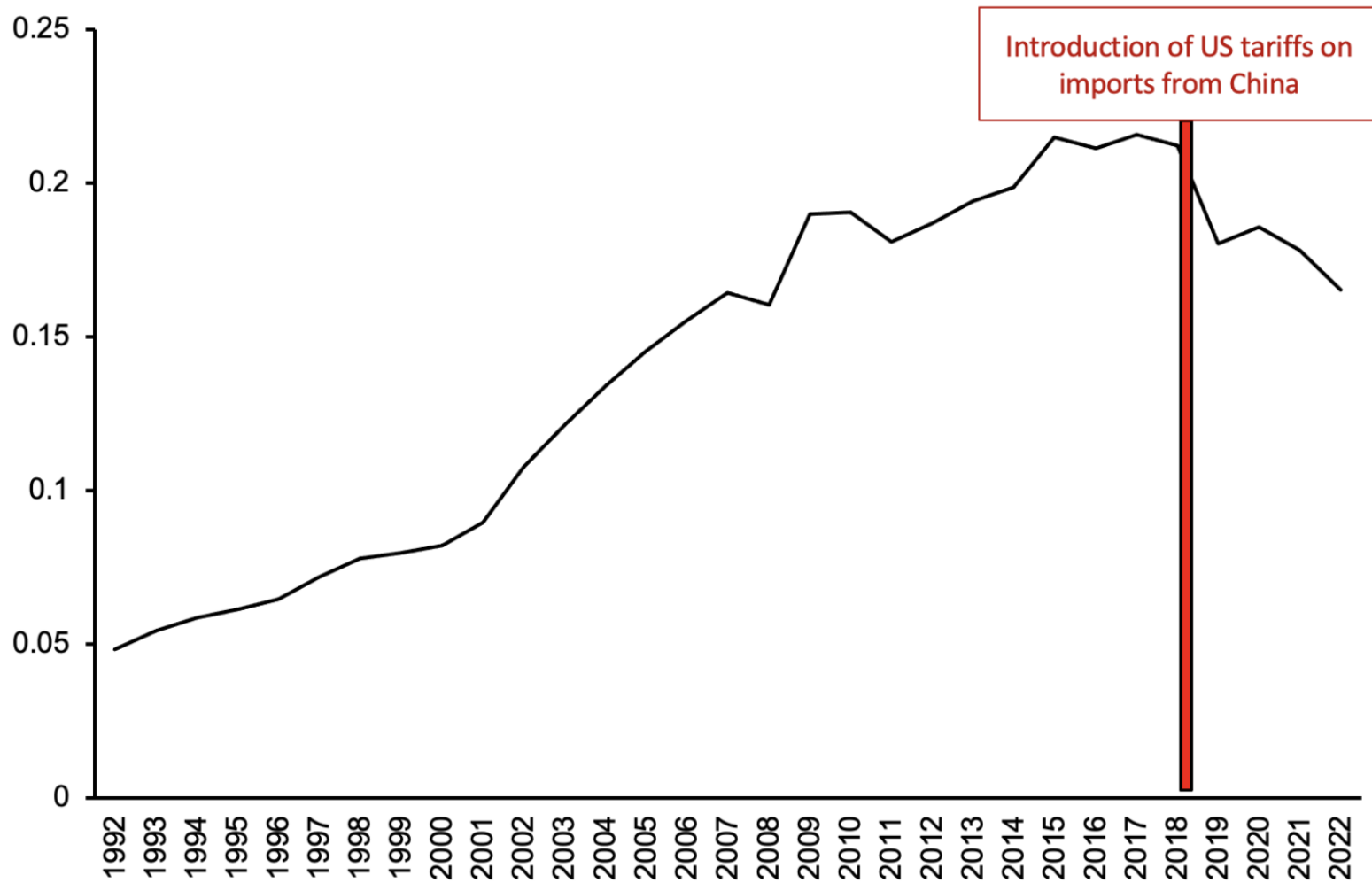
- Kuigi USA ei leiutanud deriskimist (Hiina, Jaapani ja EL eeskujud), siis võtab ta nüüd hoo üles
- Bideni administratsiooni uus Washingtoni konsensus
- 2 lõksu ajaloost: Külma Sõja järgne “turud julgeoleku asemel” ja Külma Sõja aegne “julgeolek turgude asemel”
- De-riskimine ei pea tähendama deglobaliseerumist, vaid protsessi, kus teadlikult juhivad vastastike sõltuvuste maailmas oma tarneahela haavatavust
- USA õpib Euroopa ja Jaapani pealt – kuidas haarata siseturu üle suuremat kontrolli
- 1980ndatel vajas 40% kogu USA ekspordist valitsuse heakskiitu moel või teisel ja 90% ekspordilitsentsidest anti kaubandusest vabade riikidega
- Samas võivad riskide juhtimiseks tehtavad pingutused tekitada uusi riske – reshoring vähendab võibolla mittevabade riikidega seotud riske tarneahelas, aga kasvatab oma turust sõltumisega seonduvaid riske

Uus võidujooks – kes jõuab esimesena 1980ndatesse

- USA v Hiina v EL
- Rohetehnoloogiate komponendid, toore, AI
- Hiina eksport I kvartalis kasvas dollarites vaid 1.5%, aga volüümis 5+%!
- Kõik suured teavad, et see on CAPEXi võidujooks – investeerida, investeerida, investeerida
- Millega meie siin Eesti sel ajal tegeleme :(

Joonis Hiina osakaal USA impordist 30 aasta jooksul

Megatrendid: deriskimine ja geopoliitika

- Teised arenevad turud on asunud Hiinat teatud importkaupades juba asendama, nagu Vietnam, Taiwan, Brasiilia
- Samal on muidugi kasvanud ka kaubandus nende riikide ja Hiina RV vahel samades kaubakategooriates....
- Deriskimine on mõõk, mis lõikab kahtepidi: Hiinast on saanud maailma liider akude, päikesepaneelide, tuuleturbiinide tootmises ja on USAga võrdne tehisintellekti arendamises ja kasutamises, kvantarvutite arendamises
- OFAC ei saa Hiina pangandust piirata isegi kui ta seda sooviks: välisinvestorid omavad täna ainult 4% Hiina kaubeldavatest aktsiatest, 9% Hiina riigivõlast, 2% Hiina pankadest – süsteem on põhimõtteliselt isoleeritud maailmast
- NB! Euroclear on endiselt väga oluline
- Mõtteainet: Venemaa sitkus 12 sanktsioonipaketile vastupidamises EL ja USA sanktsioonirežiimide kiuste – sest ka nemad on juba alates 2014 deriskunud
- Ka Hiina reageerib: 2024 I kvartali kasvas Hiina eksport dollarites küll ainult 1-1.5%, aga mahult 10%. Järelikult...

- 100% tariif Hiina EV toodangule (sh Mehhiko tehastest)
- Kraanad, teras, pooljuhid, alumiinium jne jne

Biden Levies Sweeping Tariffs on China, Intensifying Trade Fight With Trump

Presumed 2024 election foes are taking competing protectionist approaches against Beijing

By [Andrew Duehren](#) [Follow](#) and [Andrew Restuccia](#) [Follow](#)

Updated May 14, 2024 at 8:13 am ET

[Share](#) [Bookmark](#) [Font](#) [Comments](#) 357

[Gift unlocked article](#)

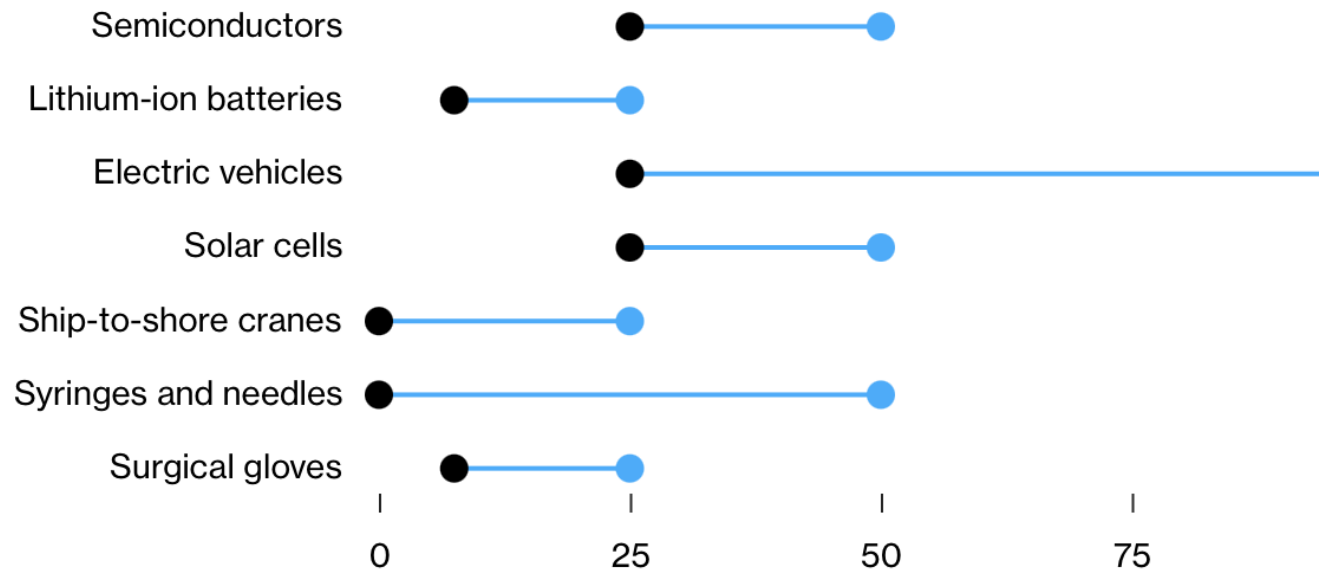
[Listen](#) (7 m)

Biden Hikes Tariffs On China

Tariff rate changes on Chinese imports by product

● Old rate ● New rate

“China’s unfair practices have harmed communities in Michigan, in Pennsylvania and around the country that are now having the opportunity to come back,” she told reporters, referencing two swing states crucial to the 2024 outcome.

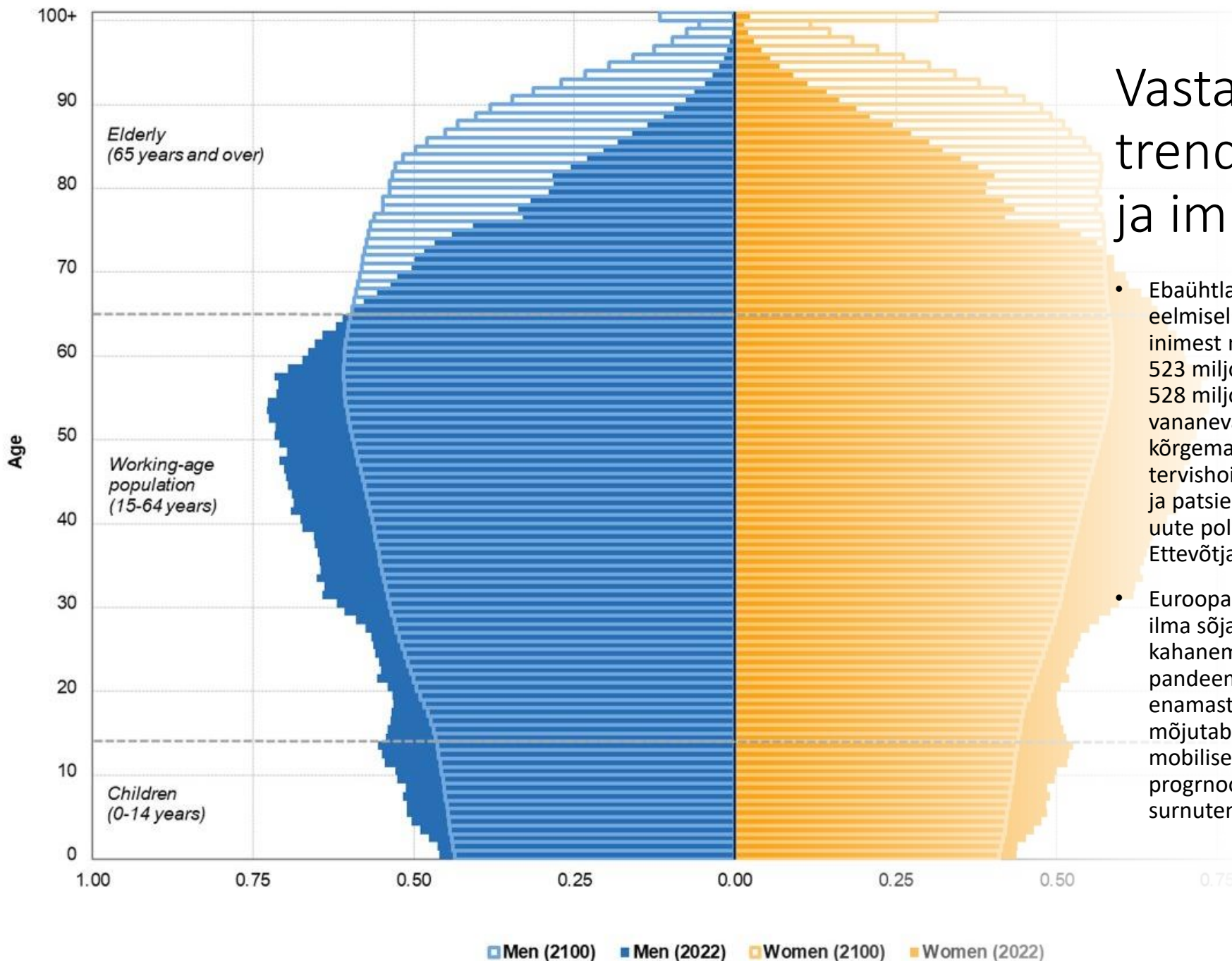

2024 riskid: (im)migratsiooni konflikt

- Vastassuunalised pikaajalised trendid: kasvav tööjõuvajadus, kasvav avalik ja poliitiline vastasseis immigratsioonile
- Uued lühiajalised surveallikad: konfliktid lõuna perifeerias, EL suutlikkuse vähenemine konfliktide stabiliseerimisel ja uue EL immigratsioonireformi mõjud

Vastassuunalised trendid demograafias ja immigratsioonis

- Ebaühtlane elanikkonna kasv. Maailm kasvas eelmisel aastal 7.6 miljardi pealt 8.6 miljardi inimest mahutavaks. Euroopa elanikkond oli 2018 523 miljonit ja 2030 projektsioonid ulatuvad 498-528 miljoni vahele. Lühidalt tähendab see vananevad elanikkonda, survet sotsiaalkaitsele, kõrgemat pensioniiga, kõrgemaid elulõpu- ja tervishoiukulutusi, survet kindlustussüsteemidele ja patsiendi omaosalusele. Üldiselt on vajadus uute poliitikalahenduste jaoks üliakuutne. NB! Ettevõtjate panus?
- Euroopa idanaabruses toimub kahanemine. Isegi ilma sõjata pidanud Venemaa elanikkond kahanema 2% võrra aastaks 2030. VF kaotas pandeemias 600 000 - 1 000 000 inimest; aga enamasti mitteviljaka elanikkonna seas. Sõda mõjutab aga teisiti – Venemaa oma mobiliseerinud oma noori ja konservatiivsemad prognoosid ütlevad, et nad on kaotanud 120 000 surnutena ja 180 000 läbi tõsiste vigastuste.

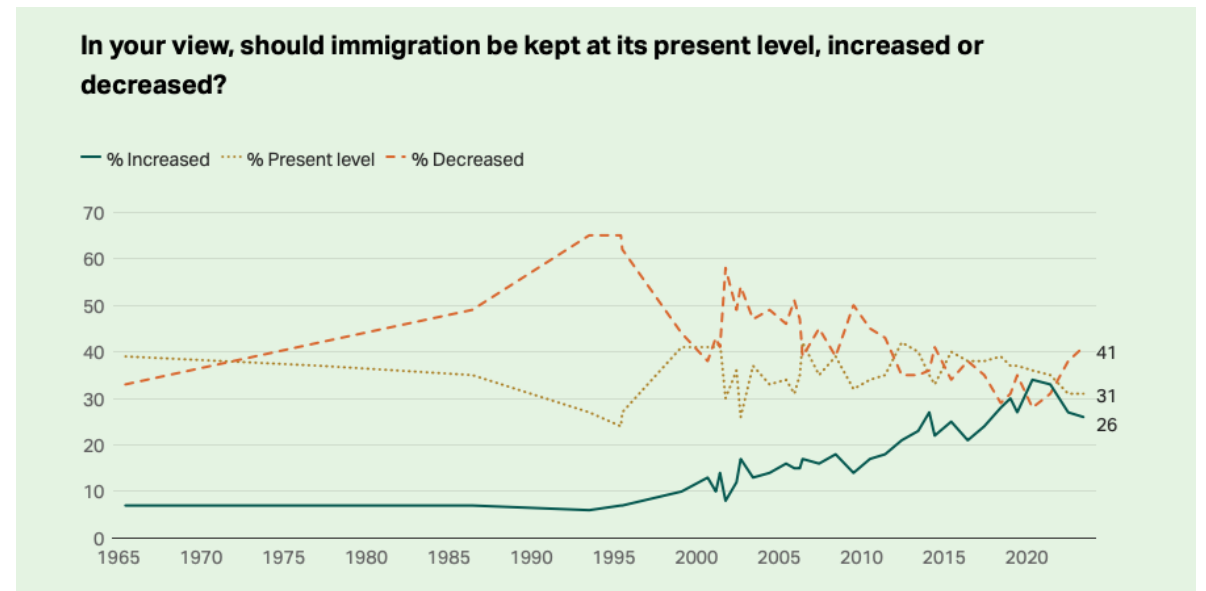
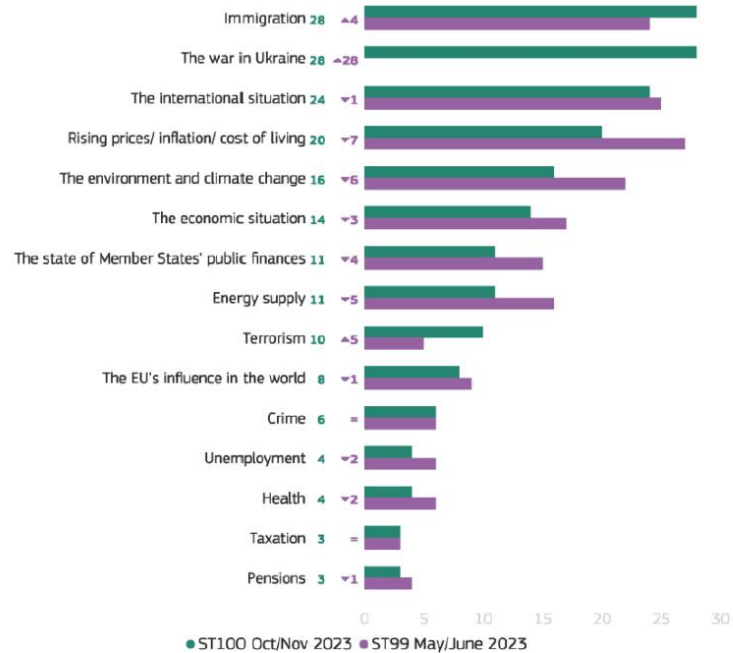

Vastassuunalised trendid demograafias ja immigratsioonis

- 10% kasv immigrantide populatsioonis tähendab 0.15% kasvu SKPs; vaesemates piirkondades on uuringute kohaselt efekt kaks korda suurem. Samuti on statistilistelt oluline muutus immigrante vastuvõtva riigi kaubandussuhete elavnemises kolmandate riikidega (mitte-EL riigid)
- Samal ajal ei saa mööda vaadata, et on ka teine lühiajaline efekt – immigrandid asendavad tööjõus kohalikke, vähemharitud ja vähemate oskustega töölisi, eriti vaesemates piirkondades
- Immigratsiooniteemad on tõusnud põhilisteks valimisteemadeks riikides Skandinaaviast USAni

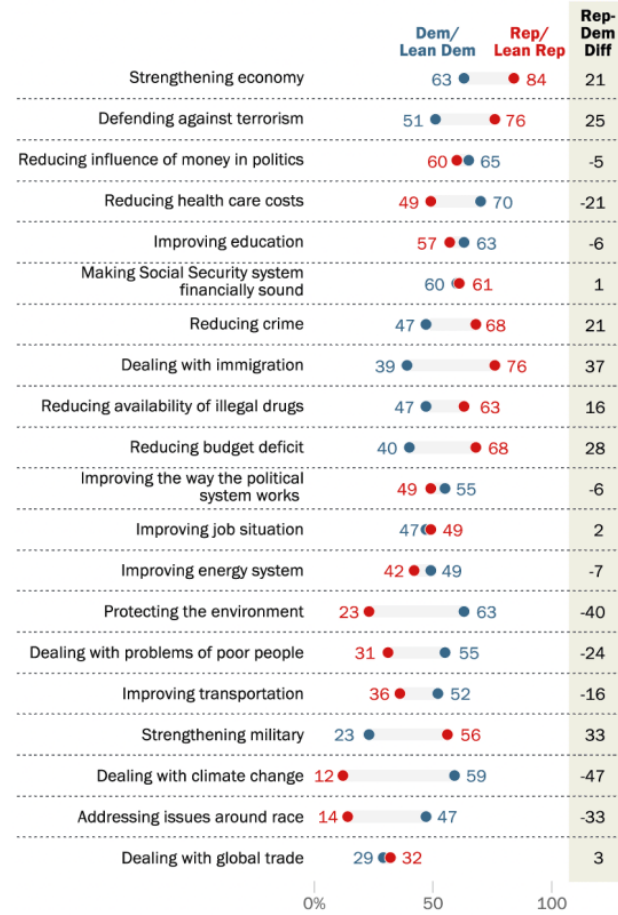
Immigratsioon

Tippteema demokraatiates mõlemal pool Atlandit

Top priorities for Republicans are the economy, terrorism and immigration; for Democrats, health care costs, the economy, education and the environment

% who say ___ should be a top priority for the president and Congress to address this year

Source: Survey of U.S. adults conducted Jan. 16-21, 2024.

PEW RESEARCH CENTER

What do you think is the most important problem facing the country today?

Recent trend

	Mar 2024	Feb 2024	Jan 2024	Dec 2023	Nov 2023
	%	%	%	%	%
ECONOMIC PROBLEMS (NET)	30	30	34	32	33
Economy in general	14	12	12	14	13
High cost of living/inflation	11	11	13	12	10
Unemployment/Job loss	2	2	2	2	2
Federal budget deficit/Federal debt	2	3	2	2	3
Wage issues	2	*	2	1	2
Lack of money	1	1	3	1	2
Taxes	1	2	1	1	1
Gap between rich and poor	1	1	3	1	2
Fuel/Oil prices	1	*	1	*	1
Corporate corruption	*	*	*	*	*
Foreign Trade/Trade deficit	*	*	...	*	*
Recession	*	*	*	*	*
NON-ECONOMIC PROBLEMS (NET)	81	80	76	68	70
Immigration	28	28	20	16	15
The government/Poor leadership	19	20	21	16	19
Poverty/Hunger/Homelessness	6	6	5	4	4
Unifying the country	4	4	6	4	4
Crime/Violence	3	3	4	3	3
Elections/Election reform/Democracy	3	3	4	5	2
Race relations/Racism	3	4	3	3	3
Abortion	3	2	2	2	1
Ethical/moral/religious/family decline	3	3	3	3	2
Foreign policy/Foreign aid/focus overseas	3	3	2	3	1
Healthcare	2	3	2	3	2
Education	2	2	2	2	2
Judicial system/Courts/Laws	2	3	3	1	1
War in the Middle East	2	1	1	1	2
Environment/Pollution/Climate change	2	2	2	2	2
Guns/Gun control	1	2	2	2	2
Situation with Russia	1	1	1	*	*
Wars/War nonspecific/Fear of war	1	1	2	1	2
National security	1	1	1	1	2
The media	1	1	2	1	1
International issues, problems	1	*	1	*	2
Lack of respect for each other	1	3	3	1	1
Advancement of computers/technology	1	*	*	*	...
Coronavirus/Cancer/diseases	1	...	1	*	*
Energy/Lack of energy sources	1	*	*	1	1
Welfare	1	*	*	*	*
Drugs	*	2	1	*	1
Terrorism	*	*	...	*	*
Lack of military defense	*	*	1	1	*
Situation with China	*	*	1	*	*
Police brutality	*	*	...	*	...
Children's needs	*	1	*	...	*
Infrastructure	*	*	*	*	*
Overpopulation	*	*	*	...	*
LGBT rights	*	*	1	*	*
Care for the elderly/Medicare	...	*	*
Child abuse	*	*	*
Other non-economic	3	5	3	5	5
No opinion	*	*	*	4	4
Total	137%	139%	141%	119%	122%

* Less than 0.5%. Percentages total more than 100% due to multiple mentions. * Total mentions are higher than prior readings due to a change in the way multiple mentions are recorded in the telephone interview process beginning in January 2024. This could result in a slightly higher percentage for any individual issue.

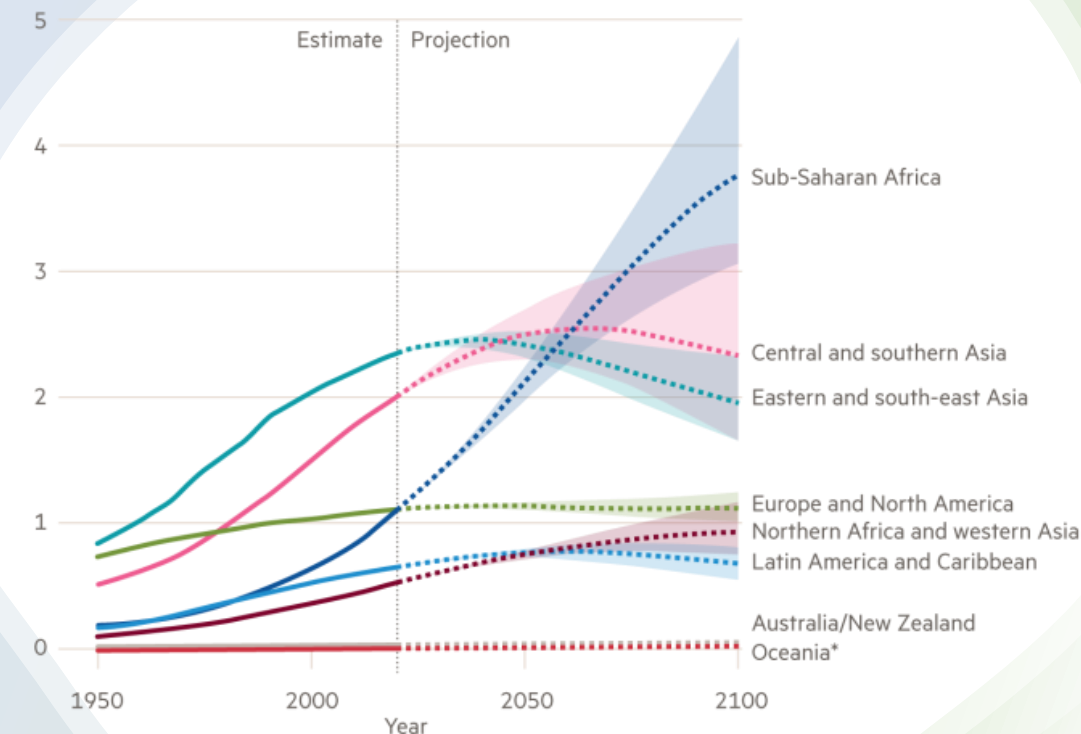
GALLUP

Vastassuunalised trendid demograafias ja immigratsioonis

- Meie lõunanaabruskond kasvab see-eest väga kiiresti. Enamus kasvu on keskendunud Sahara-alusesse Aafrikasse (Nigeeria, Etioopia, Tansaania), aga ka meie vahetu naabrus kasvab kiiresti – ainult Tuneesia ja Liibanoni elanikkonna kasvukõver on sarnane Euroopaga; teistes, iseäranis Egiptuses kasvab elanikkond lähikümnenditel kümnete miljonite võrra. European Policy and Strategy Analysis mõttekeskus näeb tulevikku vaadtes, et lõunanaabruskond kasvab ainult aastaks 2030 230 miljonilt 282 miljoni inimeseni.
- Samal ajal, näiteks, At the same time, International Center for Migration Policy Development (Austria) näeb ette, et ainult lähiajal vajavad Austria ja Saksamaa oma majanduse jaoks 1.5 miljonit täiendavat immigranti.

Only Sub-Saharan Africa set to sustain rapid population growth

Total population by sustainable development goal region (bn)

*Excluding Australia and New Zealand

Source: United Nations Department of Economic and Social Affairs

© FT

Vastassuunalised trendid demograafias ja immigratsioonis

- Immigratsioonis on pikka aega lavastatud omalaadi etendus – paljud EL valitsused on aastakümneid rääkinud asüülipoliitika teemal eriti konservatiivset juttu, aga on samal ajal võtnud vastu miljoneid majandusmigrante. Nii hoiti rahul valija ja tööstusettevõtja. Aga see aeg on läbi saamas.
- Nii USA-s, ÜKs kui ka mujal Euroopas on välismaal sündinud elanike osakaal ühiskondadest tõusnud viimase sajandi kõrgeimatele tasemetele.
- Nagu hollandi akadeemik Hein de Haas selgitab oma äärmiselt valgustavas uues migratsiooniteemalises raamatus, siis valitsused on vastakuti trilemmaga. Ei ole võimalik ühel ja samal ajal hoida majanduslikku avatust, austada välismaalaste põhiõigusi ja tulla vastu omaenda kodanike immigratsioonivastastele meeleoludele.

How Migration Really Works

A Factful Guide to the Most Divisive Issue in Politics

Hein de Haas

Vastassuunalised trendid demograafias ja immigratsioonis

- 2024 võib tulla immigratsioonis nii Euroopas kui USAs rekordiline aasta.
- Seda mõjutavad konfliktid nii lõunaperifeerias kui ka muutuvad regulatsioonid.
- EL immigratsioonireform: kiirem mitteregulaarsete saabujate sõelumine, uute kinnipidamiskeskuste rajamine piiritsoonidesse, kiirendatud deporteerimine tagasilükatud taotlejatele ja solidaarsusmehhanism lõunapoolsetelt riikidelt surve mahavõtmiseks
- Sõda Lähis-Idas, aga ka peatsed USA valimised ja immigratsioonireformi tõenäosus kasvatavad immigratsioonivoogusid veelgi – parem proovi sisse saada enne kui on liiga hilja
- Isegi kui USA-s õnnestub immigratsiooniteid kinni panna – neil oli 2023 3 miljoni illegaalse immigrandi kinnipidamist, s.o 250 000 kuus – siis need vood pöörduvad mujale. Nii näiteks kasutavad osad kolumbialased ja venetsueelalased juba täna oma viisavaba võimalust Hispaania kaudu Euroopasse pääseda.

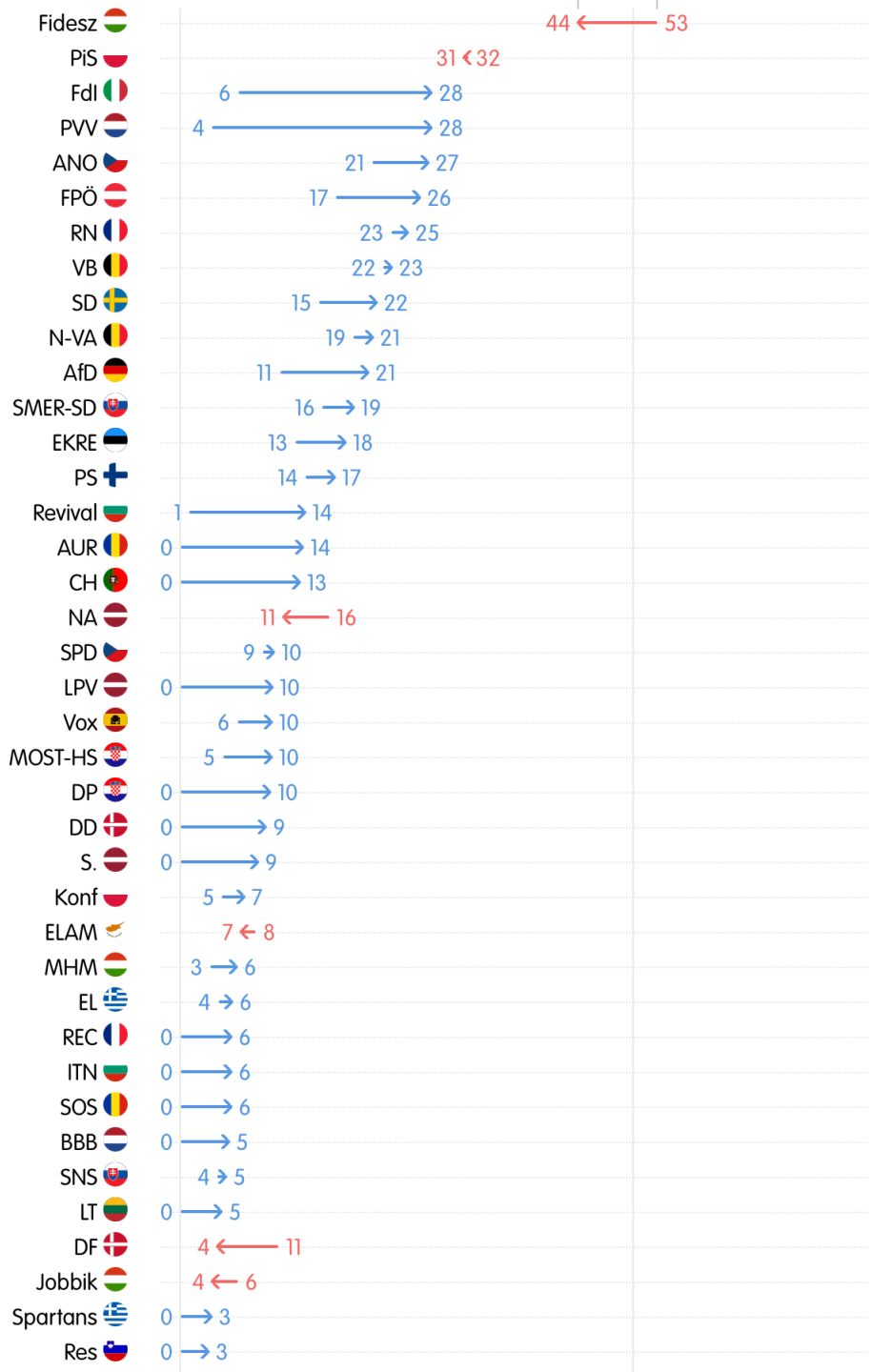
WE LIVE IN A
BORDERLESS
WORLD!!

SEC. KERRY
DEPT OF STATE

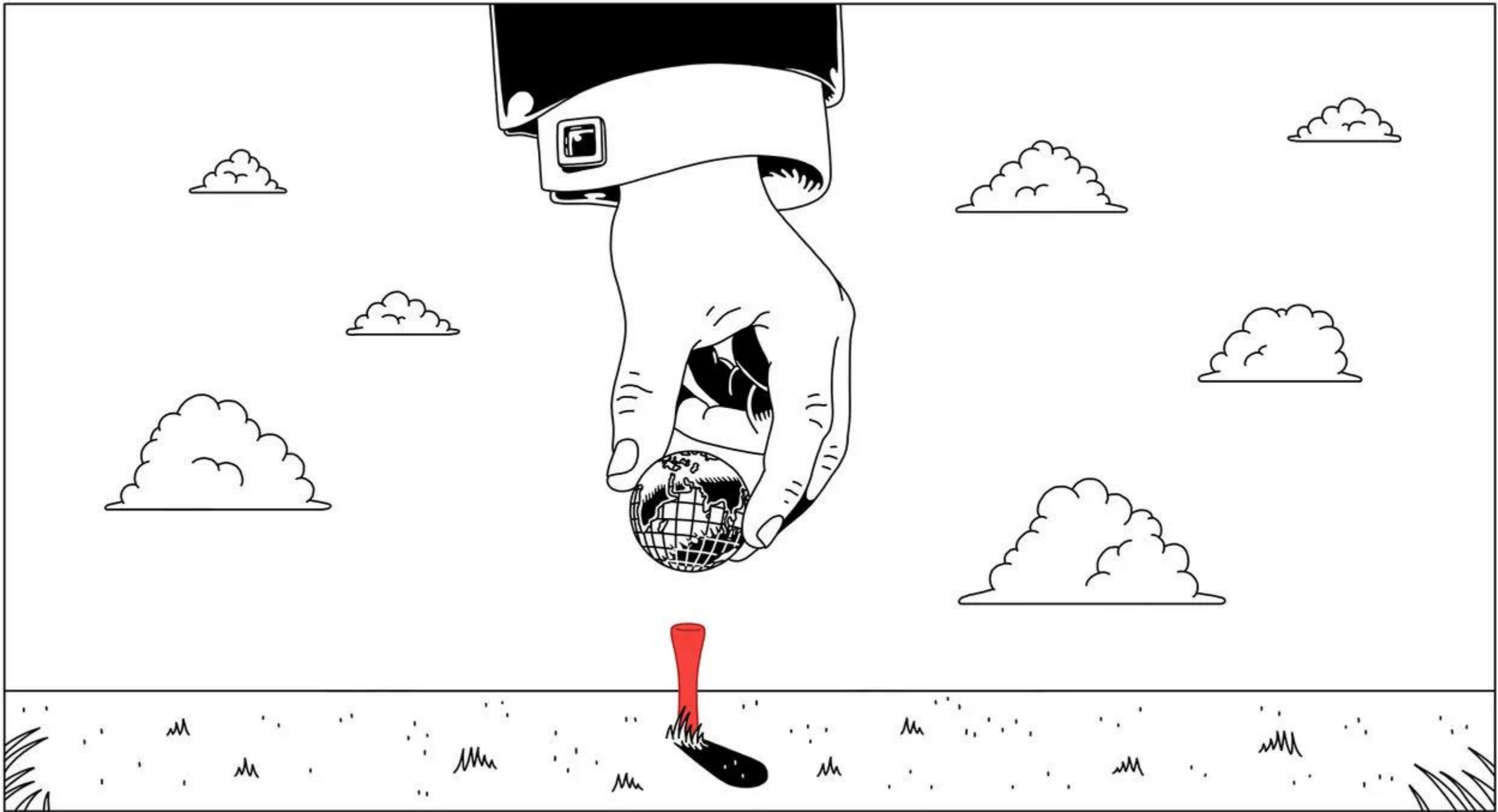
SECURITY: DO NOT APPROACH

2024 riskid: Suur Valimisaasta

- 2024 on kindlasti Suur Valimisaasta. 49% maailma elanikest osaleb valimistel, et endale uusi juhte valida.
- Euroopas on poliitiline muutus viimasel olnud ühesuunaline tänav. Nii nagu illegaalsed immigrandid on asendanud kohalikke vaeseid tööjõus, on viimased pöördunud paremäärmuslike partied poole. See pole Ida-Euroopa probleem sugugi mitte – viimati võitsid sellised poliitikud valimised Hollandis.
- Kui me vaatame Euroopa Parlamendi valimiste populaarsusuuringuid ühe referentsina, siis hetkel siis hetkel juhivad euroopa-vastased populistid 9 riigis - AT, BE, CZ, FR, HU, IT, NL, PL, SK – ja on teasel või kolmandal kohal veel 9 riigis (BG, FI, GE, ET, LV, PT, ES, SE, RO).

Performance of Anti-Europe populist parties 2019-2024

2024 riskid: USA valimised ja mitte nii rahumeelne võimu üleminek

- Merkantilistlikud isolatsioonid?
- Trump kaalub kuuldavasti 60% tariifi kõikidele hiina kaupadele ja universaalset 10% tariifi kõikidele importkaupadele;
- Minimaalselt suur surve eurooplastele ja teistele liitlastele oma kaitse-eelarvete kasvatamiseks (mitte Trump ei anna Eestile miljardi, vaid Eesti Trumpile ;)
- Samas Euroopa valmistub juba teiseks Trumpi ametiajaks: sõjalise riigikaitse sektori taastamine
- Moonatootmise suutlikkus on juba kavanud 30%, aga peab kasvama veel kordi; puudujääke on ka sellega seotud tööstusvaldkondades
- 2023 aastal kasvasid EL LR kaitse-eelarved 13%; soomes 30% ja Rootsi 12%. See on alles algus

AMERICA FIRST,
ALWAYS.

OUR POLICIES

Piirajad

Prioritiseerija

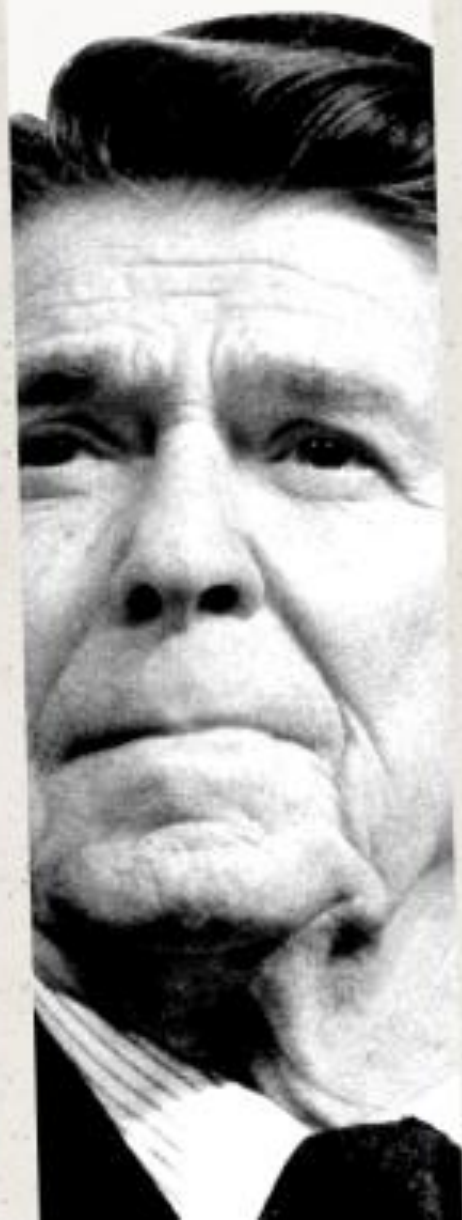
d

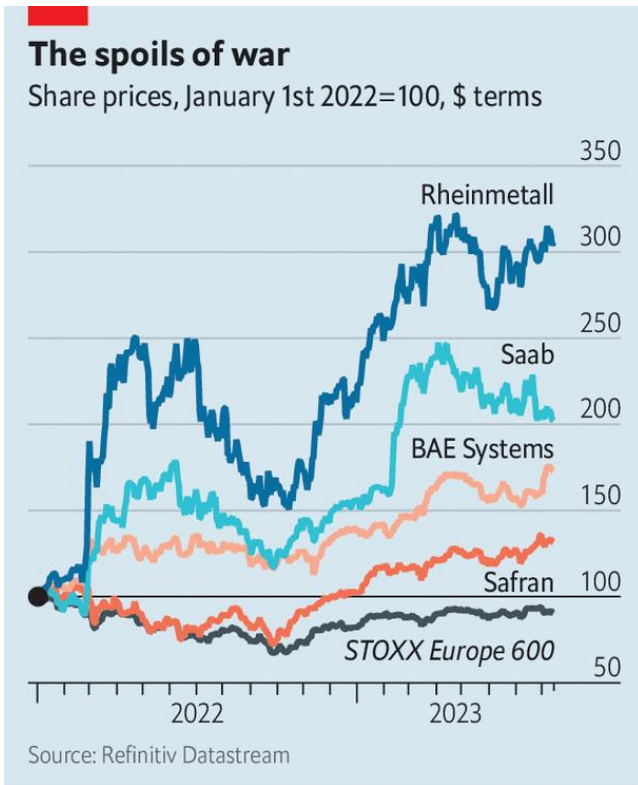

Ülemvõim

	PIIRAJAD	PRIORITISEERIJAD	ÜLEMVÕIM
USA roll maailmas	Reserveeritud	Juhtiv	Juhtiv
Liitlased	Tasuta kaasasõitjad	Samal poolel olulistes küsimustes, keaksid end kokku võtma	Samal poolel olulistes küsimustes, keaksid end kokku võtma
Rahvusvahelised institutsioonid	Pole huvitatud	Piiravad USA liikumisruumi	Hegemoonia-instrumendid
Sõjaline sekkumine	Restraint	Aasia-pistrikud	Varieeruv jõupoliitika
NATO	Skeptiline, laienemisvastane	Pühendunud, laienemisvastane	Pühendunud, toetab laienemist
Euroopa suveräänsus	Minge Jumalaga	Vajalik võitluseks Hiinaga	Suurendavad USA suutlikkust, aga USA juhtimise all
Venemaa ja Ukraina	Pole meie võitlus	Juhib tähelepanu kõrvale Hiinalt	Ukrainat tuleb maksimaalselt toetada nii Venemaa kui Hiina vastustamiseks
Kaubandus ja strateegiline tööstuspoliitika	Majandusrahvuslus, <i>reshoring</i>	Majandusrahvuslus, <i>reshoring</i>	Majandusrahvuslus, <i>reshoring</i>
Hiina - majanduspoliitika	Lahtisidumine, impordipiirangud, ekspordipiirangud	Lahtisidumine, impordipiirangud, ekspordipiirangud	Lahtisidumine, impordipiirangud, ekspordipiirangud
Hiina - julgeolekupoliitika	Ettevaatlik	Jõupoliitika	Jõupoliitika
Lähisida	Tagasitõmbumine	Toetume regionaalsetele jõudude stabiilsuse hoidmiseks	USA regionaalne hegemoonia kohalike liitlastega
Iraan	Tuumaleppe vastu	Tuumaleppe vastu, "maksimaalne surve", aga sõjalist jõudu ei kasuta	Tuumaleppe vastu, "maksimaalne surve, vajadusel kasutame sõjalist jõudu
Kliimapolitiitika	Tugevalt vastu	Tugevalt vastu	Tugevalt vastu
Energeetika	Suurem USA energiasõltumatus, fossiilsete kütuste tootmise kiire kasvamine	Suurem USA energiasõltumatus, fossiilsete kütuste tootmise kiire kasvamine	Globaalne fossiilsete kütuste ja tuumaenergia turg, kus USA-l juhtroll

The Economist

EU 'ready to take risks' to boost defence production, Breton says

By Aurélie Pugnet | EURACTIV | Est. 5min

11. Jaan 2024

Content-Type: News

Long term, Breton believes the EU should invest €100 billion into getting the bloc's industry on a war footing, he repeated. [EPA-EFE/OLIVIER MATTHYS]

Euractiv is part of the Trust Project >>>

Ettevalmistused Trumpi saabumiseks

Ettevõtteid
tused
Trumpi
saabumiseks

Macron in favour of new EU joint debt, defence bonds

By Théo Bourgery-Gonse | Euractiv France ⌚ Est. 3min

📅 18. jaan 2024

Content-Type: News

Macron also showed support for Estonian Prime Minister Kaja Kallas, who aired back in early December the need for EU defence bonds to fight Russia's illegal aggression of Ukraine. [EPA-EFE/GIAN EHRENZELLER]

📄 [Euractiv is part of the Trust Project >>>](#)

Languages: Français | Deutsch

There needs to be another phase of reinvestment, like during the pandemic, and perhaps Eurobonds based on industrial priorities, French President Emmanuel Macron said on Wednesday in a special Davos conference address.

Macron also showed support for Estonian Prime Minister Kaja Kallas, who aired back in early December the need for EU defence bonds to fight Russia's illegal aggression of Ukraine.

"The Estonian prime minister, whose country is known for its economic 'frugality', had the courage to suggest that Eurobonds should be issued for defence issues in Ukraine," Macron said.

"Come what may, we must invest much more," he added.

Taiwan is inevitable

Reuters

January 1, 2024 7:17 AM GMT+2 · Updated a month ago

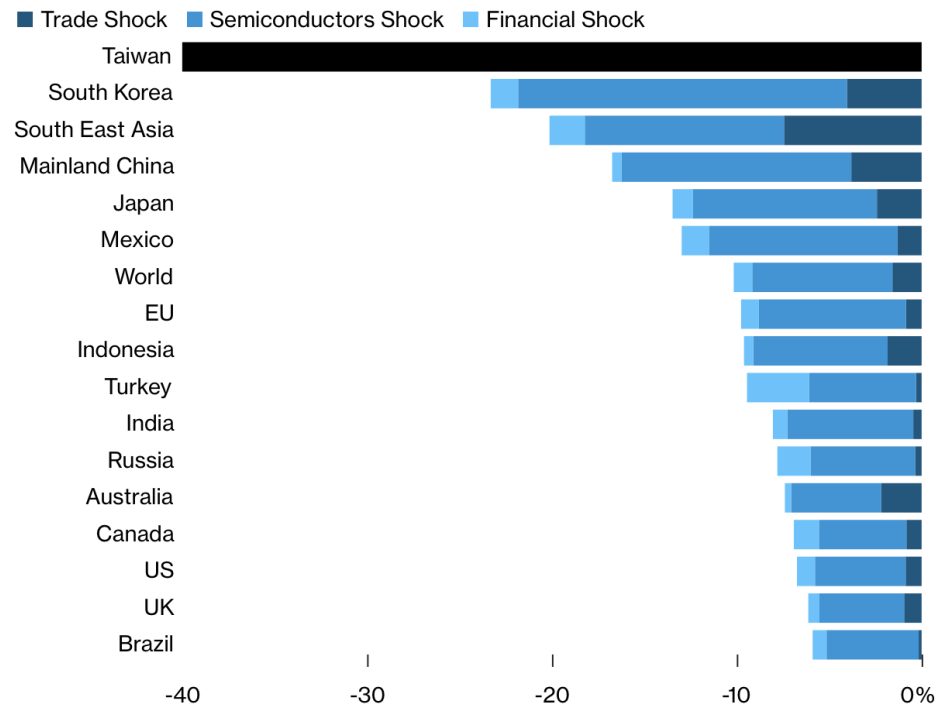
2024 riskid: valimiste ja konfliktide koondmõju rahvusvahelisele kaubandusele

- Iisrael-Hamasi konflikt mõjutab juba 15% globaalsest kaubandusest, kõrge väärtusega kaupade tarnekulud oluliselt kasvanud (logistika, kindlustus)
- Sõda Taivani üle läheneb. BE prognoosib selle majandusmõjukuks 10 triljonit dollarit või 10% maailma SKPst
- Taiwan toodab 92% maailma kõige arenenumatest kiipidest, 35% autoed mikrokontrolleritest, 70% mobiiltelefonide kiipidest

2024 riskid: valimiste ja konfliktide mõju kaubandusele

Model Estimates of Cost of War Over Taiwan

Impact on GDP in first year

Source: Bloomberg Economics

Note: Estimate for Taiwan based on recent conflicts, estimate for rest of world based on semiconductor, trade, and financial shock models

Scenario	Modeling Assumptions (Year One)	GDP Impact (Year One)
Chinese invasion draws US into local conflict	100% Cut in Taiwan trade	-40% Taiwan
	Near 100% Cut in US-China trade	-16.7% Mainland China
	50% Tariffs between US allies and China	-6.7% US
	40 point Spike in VIX	-10.2% World
China blockades Taiwan	100% Cut in Taiwan trade	-12.2% Taiwan
	50% Tariffs between US and China	-8.9% Mainland China
	25% Tariffs between US allies and China	-3.3% US
	16 point Spike in VIX	-5% World

Mida kaasa võtta

- Jätkub deriskimine ehk tarneahelariskide aktiivne juhtimine, aga mis olulises osas tähendab siiski “lahtisidumist”,
- Arenevad erinevate kaubandussõdade stsenaariumid,
- Kasvavad erinevate rahvusvaheliste kaubandusteede sõlmteede riskid,
- Tulemas on radikaalsed muutused immigratsioonipoliitikates,
- Sõda Euroopas, Lähis-Idas ja võibolla peatselt ka Vaikses ookeanis omavad suurt ühisosa mõjudes:
 - Arenenud tehnoloogiates tööstusbaasi taasülesehitus
 - NDIB (rahvuslik kaitsetööstuskompleks) tootmise skaleerimine
 - CAPEX intensiivne aeg tööstuses. Kui valitsused peavad siin osa riski tööstuselt ära võtma, siis tõusevad ka maksud. Aga kui tööstused ja neid finantseerivad pooled suudavad valitsustega koostöös sama saavutada?

